

167352 - Nazar ve kıskançlık ve her ikisinin arasındaki fark ve hükümleri

Soru

İslam'da Nazar ve Kıskançlığın hükmü nedir? İnsanları göz değdirmekle tehdit etmenin karşılığı nedir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Nazar/göz değmek ile haset/kıskançlık terimlerinin anlamını ve arasındaki farkları bilmek gerekir.

Nazar: Kem göz, göz değmek anlamına gelir. Kişinin karşı taraftan bir şeyi beğenip kötü niyetle takip edip bakılan kişiye zehir transfer etmektir. (Daimi Fetva Kurulu 1/271)

Kıskançlık: Karşı tarafta bulunan nimetin giderilmesini temenni etmektir.

El Rağib el Asfahani: Haset, nimeti hak eden kişiden alınmasını temenni edip hatta o kişiden giderilmesi için çaba sarfetmektir. (el Mufredat fi ğarib el Kur'an 118)

İkisinin arasındaki fark:

1-Kıskançlık, nazardan daha kapsamlıdır. Zira her nazar eden kimse kıskanç olup her kıskanan nazar etmeyebilir.

2-Nazar etmek kıskançlıktan daha zararlıdır.

3-Kıskanç, görmediği bir şeyi kıskanabilir ve olabilecek şeyleri de kıskanabilir. Nazar eden kimse ise, sadece gördüğüne ve varolan şeylere nazar eder.

4-Kıskançlığın kaynağı, kalbin yanması ve kıskandığı kişiye nimeti çok görmesidir. Nazarın kaynağı ise gözden gelen bakış kıvılcımı veya kötü nefisten meydana gelir.

5-Kıskançlık, malı ve çocuğu gibi başlarına kötülük gelmesinden endişe ettiği şeylere yapılmaz. Nazar ise malı ve çocuğu gibi başlarına kötülük gelmesinden endişe ettiği şeylere olabilir.

İbn Kayyim Rahimehullah şöyle dedi:

Kem göz, kıskançtan daha zararlıdır. Bu nedenle -Allah daha iyi bilir- Surede kem göz değilde haset eden zikredilmiştir. Çünkü her kem göz kıskançtır. Ama her kıskanç kem göz değildir. Şayet ayette olduğu gibi hasedin şerrinden sığınırsa nazar eden de içine girer. Bu da Kur'an-ı Kerim'in kapsayıcılığı, edebiyat ve belagatındandır. Hasedin aslı Allah'ın kişiye verdiği nimetten nefret edip o nimetin karşı taraftan giderilmesini temenni etmektir. (Bedai el Fevaid 2/458) daha detaylı bilgi için ([20954](#)) nolu sorunun cevabına bakınız.

İkincisi:

Bunların hükmü şüphesiz haramdır.

a-Haset. Ebu Hureyre Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "Birbirinize haset etmeyiniz, neceş yapmayınız, (satın almak niyetinde olmadan, malın fiyatını artırmak) birbirinize buğz etmeyiniz, *birbirinize sırt çevirmeyin...*" (Muslim 25559)

İbn Abdulber Rahimehullah şöyle dedi: Bu Hadiste kıskançlık ve kıskançlığın her çeşidi yasaklanmıştır. Bu hadisler umum lafzıyla gelmiş ve şu hadisle has kılınmıştır:

"Yalnız şu iki kimseye gıpta edilmelidir: Biri, Allah'ın kendisine verdiği Kur'ân ile gece gündüz meşgul olan kimse, diğeri, Allah'ın kendisine verdiği malı gece gündüz harcayan kimse."

b-Nazar'ın haramlığı, insanlara meydana gelen zararından dolayıdır. Yüce Allah şöyle dedi:

"Mü'min erkekleri ve mü'min kadınları işlemedikleri şeyler yüzünden incitenler, bir iftira ve apaçık

bir günah yüklenmişlerdir.” (Ahzab/58)

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: “Kendine ve başkasına zarar verme!” (İbn Mace 2314- Nevevi, İbn Salah ve İbn Receb sahih demişler. Cami el Ulum ve Hikem s. 304)

Daha detaylı bilgi için Daimi Fetva Kurulu 4/400 başvurunuz. Ayrıca ([7190](#)) nolu soruların cevaplarına bakınız.

Üçüncüsü:

İnsanlara nazar edip zarar verebileceğiyle tehdit etmesi şüphesiz günahdır. Buna yapan kimse hakkında tutuklama ve gerekirse insanlardan uzak bir yerde hapsedilmesi gerekir. Şayet bu kimse fakir ise samimi bir şekilde tövbe edinceye kadar aksi takdirde ölünceye kadar nafakası verilir ve insanları onun şerrinden korunur.

Şeyh Abdullah bin Cibrin Rahimehullah'a şöyle soruldu:

Bazı kişiler, istedikleri zaman istedikleri kişilere nazar edebilecekleri söyleniyor. Bu doğru mu?

Cevap: Şüphesiz nazar olayı gerçektir. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur: *“Nazar (Göz değmesi) gerçektir. Eğer kaderin önüne geçecek bir şey olsaydı nazar onun önüne geçerdi” (Muslim) başka bir hadiste:*

“Nazar adamı mezara, deveyi de tencereye sokar” (Ebu Naim, el Hilbe, Elbani sahih demiştir 1249)

Bu olay bazı insanlarda olabildiği gibi diğer kişilerde olmayabilir. Nazar eden kimse zarar vermeyi kast ederek zarar oluşabilir. Bazen de kasıtsız olduğu halde nazarıyla zarar verebilir. Bazı kişiler nazar etmeye kalkışsa da gerçekleşmeyebilir. Her şeye rağmen yüce Allah bu kişilerden sığınmamızı emretmiştir. *“Haset ettiği zaman hasetçinin kötülüğünden -Allah’a sığınırım” (Felak/5)*

Allah’a sığınmayla korunma gerçekleşir. (el Fetava el zehebiye fi el ruka el Şeriyye)

İbn Hacer Rahimehullah şöyle dedi:

İbn Battal, bir takım ilim ehlerinden şöyle rivayet eder: Halk arasından bir kişinin nazar etme alışkanlığı olduğu bilinirse yönetici bu kişiyi insanlar arasında karışmasını engeller. Şayet fakir ise gerekli nafaka tahsis edilir. Şüphesiz böyle bir kimsenin zararı, cüzzamlı kişiden daha fazladır. Zira Ömer Radiyallahu anhu cüzzamlı kişiyi insanların arasında karışmasını yasaklamıştır. Aynı şekilde nazar eden kimsenin zararı, sarımsak yiyen kişinin zararından daha fazladır. Oysa sarımsak yiyen kimsenin cemaat namazına gelmesi yasaklanmıştır.

Mezhep alimlerinden gelen görüşlere göre yönetici nazar eden kimseyi insanlar arasına karışmasını engeller. Gerektiğinde ev hapsine mahkum edilir.

Dördüncüsü:

Geçerli görüşe göre nazar eden kimse zarar verdiği şeyin telafisini yapmakla yükümlüdür. Hatta gözüyle başkasını öldürürse nazar eden kimse öldürülür.

Kurtubi Rahimehullah şöyle dedi:

Şayet nazar eden kimse bir şeyi telef ederse tazminat öder. Şayet birisini öldürürse kısas ve diyet uygulanır. Bunun hükmü, küfründen dolayı öldürülmeyen sihirbaz hükmü gibidir. (el Mevsua el Fıkhiye 17/276)

En iyisini Allah bilir.